Tom drugi zawiera wystąpienia polityczne Mochnackiego ułożone według podziału na okres do roku 1831 (cz. I pt. „Pisma z okresu Królestwa Kongresowego i powstania listopadowego") i okres emigracji (cz. II pt. „Artykuły i wystąpienia emigracyjne"). W części IV tomu (pt. „Karmelickie dossier") zgromadzono trzy dokumenty związane z pobytem Mochnackiego w więzieniu karmelickim od października 1823 do lipca 1824 roku oraz pracą w biurze cenzury w pierwszej połowie 1827. Szersze udostępnienie tych źródeł wydaje się uzasadnione wobec ciągle żywych kontrowersji wokół sprawy memoriału karmelickiego.

Oba tomy zawierają — scharakteryzowany powyżej — dział „Artykuły o autorstwie niepewnym".

Przygotowując teksty do druku zastosowano zasady modernizacji stosowane w edycjach literatury dziewiętnastowiecznej. Dokonano modernizacji pisowni, zachowując podstawowe cechy języka autora. Ponieważ w przeważającej części podstawą tekstów były prasowe pierwodruki, nad którymi Mochnacki mógł sprawować pieczę jako redaktor odnośnych czasopism, uznaliśmy, że w wystarczającym stopniu zachowują one właściwości języka autora, a przez to ograniczyliśmy do niezbędnego minimum zakres modernizacji[14]. Do tego założenia dodać należy zasadę respektowania oboczności językowych, które wynikały z często stosowanej przez Mochnackiego praktyki stylizacji językowej, szczególnie archaizacji staropolskiej. Argumentem na rzecz zachowania niektórych oboczności było istnienie dla danej formy dodatkowego uzasadnienia językowego, np. w etymologii lub morfologii wyrazu. Ostatecznie więc przyjęto następujące rozwiązania:

— zachowano, nawet w obrębie tego samego tekstu, oboczności typu: *bohater — bohatyr, dojrzałość — dozrzałość, prze-*

[14] Identyczną zasadę przyjął Z. J. Nowak jako wydawca wzorowej edycji *Pism estetyczno-krytycznych* K. Brodzińskiego (Wrocław 1964, t. 1, s. XIV–XV).

zroczysty — *przeźroczysty*, *współczesny* — *spółczesny*, *wskazówka* — *skazówka*, *wśród* — *śród*, *władca* — *władzca*, *wspomnionemu* — *spomnionemu*, *wcale* — *cale*, *słyszeć* — *słyszyć*, *sławiański* — *słowiański*, *Polsce* — *Polszcze*, *tęschnota* — *tęsknota*, *tragedia* — *trajedia*, *zmieszany* — *zmięszany*, *żałosne* — *żałośne*;

— zachowano końcówkę *-ą* biernika rzeczowników rodzaju żeńskiego l. p., np. *partią*, *organizacją*, oraz końcówkę *-ę* przymiotników i zaimków typu *naszę*;

— dokonano modernizacji oboczności typu *ślachetny* — *szlachetny*, *stuczny* — *sztuczny*, *źrzódło* — *źródło*, *nareście* — *nareszcie*, *spółeczeństwo* — *społeczeństwo*, *sczodrej* — *szczodrej*, *jeźli* — *jeśli*;

— dokonano modernizacji form dopełniacza l. mn. typu: *partii* — *partyj*, *instytucji* — *instytucyj*, jeśli chwiejna norma zapisu tej końcówki (np. *-yy*, *-ii*, *-iy*) nie pozwala jednoznacznie ustalić wymowy; zachowano jedynie formy nie nasuwające takich wątpliwości: *-ij*, *-yj*;

— dokonano modernizacji pisowni nazw obcych, z wyjątkiem form od dawna spolszczonych (np. *Szekspir*, *Wolter*) lub odzwierciedlających odrębną, spolszczoną wymowę (np. *Rasyn* zamiast *Racine*, *Monteskiego* zamiast *Montesquieu'go*);

— zachowano podział na akapity według pierwodruków;

— zachowano autorskie podkreślenia wyrazów stosując spację zamiast ówcześnie używanej (niekonsekwentnie) kursywy; odstąpiono od zaznaczania nazw własnych;

— dokonano modernizacji interpunkcji, zachowując jednak pewne właściwości „bogatej" interpunkcji autora (np. obficie stosowany średnik) opartej na zasadach dawnej interpunkcji intonacyjno-retorycznej; zredukowano liczbę myślników — stosowanych niekiedy przez autora na początku zdania — tylko do przypadków pełniących funkcję retoryczną, np. dialogizacji dyskursu.

Wszystkie teksty opatrzone zostały uwagami zawierającymi informacje bibliograficzne i objaśnienia podstawowych kontekstów oraz przypisami dotyczącymi poszczególnych miejsc